

ZASEDANJE PODODBORA ZN ZA RAZOROŽITEV

Jugoslovansko mnenje
o novih predlogih SZ

Nič ne pretiravamo, če rečemo, da so oči vsega naprednega sveta uprte v London, kjer zaseda pododbor ZN za razorožitev, in kjer se po dolgih letih diskusij, predlogov in protipredlogov vendarle odpira možnost za vsaj delen sporazum med vesilami o tem upravljanju. To zanimanje naprednega sveta za delo tega pododbora je tudi povsem razumljivo in upravičeno, kajti tudi le začeten delen sporazum med vesilami o razorožitvi bi hkrati pomenil tudi začetek reševanja še vseh tistih odprtih mednarodnih vprašanj, ki se vlečejo iz leta v leto od zaključka druge svetovne vojne in zastrupljajo odnose med vesilami, razstirajo tako močno, da se svetovna javnost večkrat vpraša, če nismo morda že na tem, da se ponovno grozote vojne — so pot v neprimerno resnejši, da celo usodnih pogojih za vse človeštvo.

Vse te dolgotrajne in utrudljive diskusije okrog razorožitve so nedvomno posledica okoliščin, da med vesilami vlada še vedno vzajemno nezauznanje glede ciljev, ki jih tudi pri tem zasleduje ta ali ona vesila, ta ali oni blok držav, in to je glavna ovira, da še ni prišlo do ustreznega sporazuma tudi glede razorožitve.

Medtem pa so nastale razne spremembe, ki so pozitivno vplivale tudi na razvoj te težje vprašanje, zlasti je naletelo na aktivni mirovniški hokajstenci med državami z različnim družbenim redom — načelo ki ga je Jugoslavija prva zagovarjala — dobilo v ugodnih pogojih večje možnosti za svoje praktično uresničanje, hkrati pa je tekma v atomskem orožjevanju preprčila človeštvo, in tudi odgovorne državnike, da stara pot nezauznanja in hujšanja med vojni nikar ni. V tem novem nizu gledajo tudi na Zgledu z drugimi očmi na nove sovjetske predloge; kako gledajo na te predloge v Jugoslaviji — ki je predložila pododboru ZN tudi svoj predlog, o katerem smo že poročali obirnije — pa je razvidno iz naslednjega komentarja beogradskega »Politika« od 4. 5. m.

Jugoslavlani, ki se s svojim splošnim stališčem in politiko, kakor tudi s konkretnimi predlogi, že leta vztrajno zavzemajo za napredek na področju sporazuma o razorožitvi, morejo le pozdraviti vsak napor, ki teži za zmanjšanjem tistih razlik in nesoglasij, ki so do sedaj ovirali odosega vsaj delnega sporazuma o razorožitvi. Tako njihovo stališče odraža tudi njihov odnos do zanimivih predlogov, ki jih je pred dnevi postavil v Londonu v imenu sovjetske vlade Valerian Zorin; ti predlogi predstavljajo nedvomno nov, pozitiven korak pri iskanju formule za sporazum med vesilami, članicami pododbora ZN za razorožitev.

Priznati je treba, da so dosedajni predlogi na področju razorožitve, ki so jih postavili z obeh strani tekmo dolgi let razgovorov podobni neprehodnemu labirintu, v katerem se vse prepleta, v katerem se komaj spozna, kaj kdo predlaga in sprejela, oziroma odkloni, da bi kasneje splošnega sporazuma o enakovredni, kontrolirani razorožitvi na vseh področjih.

Toda v toku teh dolgih let in vrsti predlogov in protipredlogov se je vendarle izkristaliziralo mnogo takega, kar so stališča enaka, ali pa drugo drugemu zelo blizu. Vpravo to — kakor tudi dejstvo, da se je povečala zavest o nevarnosti jedrske vojne in da se to v mednarodnem življenju izraža kot pozitivna sila, ki vpliva v smeri sporazumevanja o razorožitvi — je realna osnova za določen optimizem, s katerim se gledajo in spremljajo letošnji razgovori v Londonu. Relativno ugodna splošna atmosfera in znatno zblizšana stališča v vrsti vprašanj so omogočala — pod pogojem, da obe strani pokazejo največje prizadevanje in pripravljenost na poučanje — dosego vsaj delnega sporazuma o razorožitvi. Ideja, da gremo postopno od začetnih, omejenih sporazumov k splošnemu dogovoru o razorožitvi, je v splošnem postala dominantna.

Prejeli smo

NOSTRO FIGLIO. Mesečna družinska revija, šte. 4 za april 1957. Uredništvo: Rim, Lungotevere Ripa: 1.

RIBARSTVO JUGOSLAVIJE. List za sladkovodno ribištvo. Letnik XII, šte. 2. Odg. ur. Sablonček; uredništvo: Zagreb, Drenovačka 30.

V tej zvezi so sovjetski predlogi vsekakor dobrodošli. Tudi če v tem, kar je Zorin predložil, ni mnogo novosti, vendar imamo interesantne ideje in predloge. Tak je na primer predlog o inšpekciji zraka, na temelju Eisenhowerjevega načrta o vzajemni inšpekciji iz zraka, kot o eni izmed metod kontrole. Zorinovi predlogi namreč znatno razširjajo področje zračne kontrole v primeri a prejšnjimi sovjetskimi predlogi. Z zapadne strani se seveda slišijo pripombe, da je predlog ugodnejši za ZSSR, ker predlagano področje ne zadeva vitalnih področij ZSSR, medtem ko zadeva tako področja na Zahodu. Toda v tem trenutku to ni bistveno; nasprotno, glavno je to, da se tudi s tem predlogom zmanjšuje rob nesoglasja. Vsek nov, pozitiven predlog daje nove, ugodnejše možnosti za bodoče razgovore in zblizanje stališč.

V ostalih vprašanih ZSSR vztraja na onem, kjer je že v glavnem dosežen sporazum, ali je obstajal, ali ga je lahko doseči, ker so si stališča zelo blizu. Poleg tega se predlaga ločen sporazum o preprečitvi nadaljnjih eksperimentov z jedrskim orožjem, predlog, ki ga bodo v svetu vsekakor sprejeli z velikimi simpatijami. Zorin prav tako sprejema zamisel o dosegu začetnih, omejenih sporazumov. To daje možnosti za nadaljnji napredek — in tudi v tem smislu, kot izhodišča točka za nadaljnje razgovore v Lancaster house, kot nova pobuda, so sovjetski predlogi nedvomno koristni.

Bilo bi zares škoda, če bi se nanje gledalo izključno kot na spropagandna poteza ali amanevere, kakor to še delajo nekateri na Zahodu. Za stvar miru in napredka na področju razorožitve so mnogo bolj koristni ti isti glasovi — in inama mu jih, na srečo, mnogo! — v zapadnem tisku in javnosti (Londonski »Times« poziva, na primer, na skrbno proučitev), ki vidijo v novih sovjetskih predlogih predvsem zmanjšanje področja nesporazuma. Pričakovati moramo, da bodo tudi uradni krogi ostalih držav članice pododbora, oziroma delegati teh držav tako gledali na Zorinove predloge — ne glede na to ali se z njimi povsem strinjajo, ali ne. Kajti edino tako je moč iti naprej — počasi, korak za korakom. Zaradi tega bi se »Times« ne smel pritoževati, češ da je Zorin dovolil, da je pobuda glede razorožitve v sovjetskih rokah. Nove pobude v splošni smeri sporazumevanja in zmanjšanja razlik (kakršna je tudi ta sovjetska) bi prav tako pozdravili. Tako se namreč vse določene kaže možnost za doseg začetnih, omejenih sporazumov o razorožitvi.

To pa bi na splošni mednarodni položaj dejstvovalo zelo pozitivno.

Pred dnevi je Bulganin sprejel v Moskvi skupino 18 ameriških radijskih in TV napovedovalcev. Z njimi je bil zelo vljuden in jim naročil, naj doma povedo vse, kar so videli

ZELO ZANIMIVA ZAMISEL FRANCOSKEGA KONSTRUKTORJA ROUGERONA

Neznaten vlačilec bi lahko vlekel
velike podvodne petrolejske ladje

Čeprav je zamisel že izpred deset let, se je nihče ni lotil, kar pa je pripisati verjetno sedanjim »kraljem« petrolejskega ladjevja

Preden je naša doba začela dobivati vzdevke atomsko doba, je že nosila ime doba petroleja, kajti večini sodobne industrijske dejavnosti, kakor tudi številnim dejavnostim nasprotno, brez katere bi ne mogla delovati in bi se je ne mogli niti zamisliti. Ko je lani poletje prišlo do suške krize, je bilo vsakomur jasno, da je bila glavna težava tega dogodka prav v tem, da se je Evropi zaprla najbližja pot do naftnih vrelcev v Perzijskem zalivu. Ob tej priložnosti se je v tisku pojavilo vprašanje pomanjkanja petrolejskega brodogradnja Onassisa, Niarchoisa, Livanosa in Ludwiga, ki so v raznih ladjedelnicah v svetu že naročili petrolejske ladje z nosilnostjo 80 ali celo 100 tisoč ton.

Kaj je te ljudi navedlo na to, da so se lotili tako velikopoteznih načrtov? Momentov je več. Toda ne zadnji je v odnosu med nosilnostjo neke petrolejske ladje in tako

imenovanimi režijskimi stroški, to se pravi v odnosu med prevoznimi stroški v klasičnih petrolejskih ladjah in prevoznimi stroški z velikimi po 60, 80 ali celo 100 tisoč ton. Znano je namreč, da ima petrolejska ladja z nosilnostjo 15.000 ton malone iste režijske stroške kot petrolejska ladja z nosilnostjo 30.000 ton. Razmerje se mnogo ne spremeni tudi pri večjih ladjah, le da ti veliki niso morejo skozi Sueski prekop. Toda daljša pot do Rta dobre naftne, okoli afriške celine, pa se izplača zaradi manjših režijskih stroškov, tako da je prednost velikih ladij v tem, da niso odvisne od stremetne pomanjkanja petrolejskega brodogradnja Onassisa, Niarchoisa, Livanosa in Ludwiga, ki so v raznih ladjedelnicah v svetu že naročili petrolejske ladje z nosilnostjo 80 ali celo 100 tisoč ton.

Ti elementi pa imajo proti sebi vrsto negativnih elementov, med katerimi sta važna dva. Velikani s 60, 80 ali 100 tisoč tonami nosilnosti ne morejo pristati v vsakem pristanišču in danes more na evropski celini sprejeti tako ladjo le pristanišče v Le Havru dočim se pristanišča v Marseillu in Bordeauxu na to žele pripravljata. Druga pomanjkljivost teh ladij pa je že znana šibkost v času vojne, ker postane tak velik kajak primerna tarča za zračne napade.

Se preden je prišlo do suške krize in vrste njenih posledic, pa se je tega vprašanja lotil francoski inženir Camille Rougeron, ki je že leta 1948 izdelal svojevrsten načrt za prevoz nafte od vrelcev do čistilnic. Njegova zamisel si čer ni povsem izvirna, ker so Nemci v drugi svetovni vojni, med daki pobudo zanjo že ko so s podmornicami oskrbovali z nafto razne vojne ladje na odprtih morjih. Toda Rougeronova zamisel je prav gotovo zelo značilna in kljub Onassisovim naročilom so ti soški tonskih ladij petrolejskih bi znala priti v poštev, seveda v kolikor bi lastniki petrolejskega brodogradnja v svetu ne vstopili v vsakem pristanišču in danes more na evropski celini sprejeti tako ladjo le pristanišče v Le Havru dočim se pristanišča v Marseillu in Bordeauxu na to žele pripravljata. Druga pomanjkljivost teh ladij pa je že znana šibkost v času vojne, ker postane tak velik kajak primerna tarča za zračne napade.

CHARLES MADISON: »ZGODOVINA DELAVCEV ZDA JE POLNA TRPLJENJA«

Visoke življensjske ravni
ni delavcem nihče poklonil

Trenje med vedno bolj koncentriranim kapitalom in vedno močnejšimi sindikati se bo nujno nadaljevalo

»Zgodovina industrijskih delavcev ZDA je polna trpljenja in težav, krvi in zatiranja, bojev in uspehov. V nobeni drugi državi niso bili delodajalci tako proti delavcem, tako srdito proti njihovim interesom, da bi se organizirali, proti njihovim potrebam in težnjam. Nikjer drugje ni bila moč države vse do pred kratkim orožje industrije za brzdavanje sodobnega individualizma in sodnimi odločitvami, ki so dajale večje pravice osebnim lastnikom pa pravica ljudi, so mogli delodajalci tako dolgo onemogočati poskuse sindikatov, da bi odstranili poniževalne pogoje dela.« (Charles

Madisonova zgodovina ameriškega delavskega gibanja.)

Vsak, ki se zanima za delavsko gibanje v ZDA, za pravice delavcev in njihovo življenjsko raven, mora predvsem upoštevati tri odločilna dejstva.

Ze v začetni dobi industrializacije ZDA je bilo značilno pomanjkanje delovne sile. Medtem ko so na vzhodu rastla industrijska podjetja, so zahodne divje pokrajine kar požirale koloniste. Posledica tega je seveda bila, da so imeli delavci na vzhodu vedno razmeroma visoke mezdre (vsaj višje kot je bil to primer v tedanji Evropi). Najbolj zgodovinsko dejstvo v prid te trditve je, da so bile vse stavke

do konca prejšnjega stoletja predvsem namenjene proti zniževanju mezd (zlasti v dobah kriz) in šele po letu 1920 se je začelo obdobje stavk za zviševanje zaslužka in skrajšanje delovnega časa.

Drugo upoštevano vredno dejstvo pri obravnavanju ameriškega delavskega gibanja je visoka storilnost dela, ki se že od pred vojne neverjetno zvišuje. Naj zadostuje podatek, da je bila že leta 1938 storilnost ameriškega delavca 2,8-krat večja od storilnosti britanskega delavca. Storitnost je seveda odvisna od splošnega gospodarskega stanja države — ali vsaj toliko, kot od posameznega delavca.

Seveda pa razmeroma visoki mezd delavskemu razredu ni nihče dal, ampak si jih je moral skozi desetletja priboriti sam. Stavke so bile glavno orožje ameriškega delavskega razreda in so še danes. Od začetka tega stoletja se povprečno število stavk vsako leto giblje okoli 3000, stavka pa letno od 1 do 4 milijone delavcev. Med tem ko so bile stavke do leta 1920, kot že rečeno, proti zniževanju mezd pa so odtlej glavno sredstvo za zviševanje delavskega zaslužka. Od 19 centov na uro, kolikor je znašala delavska mezda leta 1909, se je dvignila na 173 centov na uro leta 1966, medtem ko so se cene predmetov široke potrošnje približno potrojile. Leta 1948 so si delavci priborili tudi 40-urni delovni teden, kar je brez dvoma ena izmed glavnih pridobitev delavskega razreda.

Toda dejstvo, da ima ameriški delavec najvišjo življenjsko raven na svetu in da ima sindikate, ki imajo vedno večjo besedo v življenju ZDA, še ni dovolj, da bi zaglasili konec boja ameriškega delavskega razreda. Družbeni boj ne more nikdar ostati statičen in trenje med vedno močnejšimi delavskimi organizacijami na eni strani in vedno bolj koncentriranim kapitalom na drugi se bo nadaljevalo, nemara celo z vedno večjo srditostjo.

V podporo gornje trditve velja navesti še nekaj gospodarskih podatkov. Število tovarn v ZDA se je v zadnjih 90 letih podvojilo. Delavcev je sedaj trinajstkrat več kot pred devetdesetimi leti. Place so se v istem času dvignile 120-krat, vrednost produkta pa 150-krat. Iz tega sledi, da so tovarne neverjetno dvignile svoj obseg in svojo proizvodnjo, da pa se plače delavcev kljub neverjetnemu napredku niso dvignile v enakem sorazmerju. To bi pričale tudi številke o dvigavanju dohodkov korporacij ki predstavljajo danes večino ameriških podjetij. Od 11 milijard dolarjev leta 1929 so

se dobički dvignili na okoli 50 milijard leta 1955. Približno polovico dobičkov podjetja spet investirajo, kar je tudi delen tiazog z ameriško gospodarstvom. Toda osnovno dejstvo ostane: delež delavcev v prihodnosti se bo zniževal, kajti kakršna kot bi bil lahka, ali kakršna kot bi bil težka, I tuzak da je v ZDA stalno zapošlanih okoli 60 milijonov ljudi in 40 milijonov od teh, pravijo stinski delavci, jih pride v poštev za članstvo v sindikatih. Toda v sindikatih se v anenih samo Nekaj nad 16 milijonov ameriških delavcev.

Tudi protidela, ki zakonodaja še vedno činja in prav zadnje čase so sindikati postali pozorni na vrsto zakonov o upravičnosti dela, ki jih sprejemajo posamezne države in ki pomenijo v glavnem to, da zakon ščiti delodajalca, ki neče privoliti in obvezno članstvo v sindikatu za svoje delavce. Te zakone sprejemajo zlasti južne države, kjer je sedaj »vpliv« sindikatov najmanjši, kjer pa se vedno bolj širi. Tudi senatne preiskave korupcije v sindikatih, ki so v nekaterih primerih nemara upravičene, so opozorile delavce, da bi se lahko spremenile v splošno gonjo proti sindikatom — kot se je spremenila v splošno gonjo proti vsemu naprednejšemu tudi preiskava epizotične delovne dejavnosti.

Seveda je sedaj položaj nekoliko drugačen. Posamezni sindikati so postali prava kapitalistična podjetja, saj razpolagajo z milijoni; mnogi z nekaj denarja, celimi štati; advokati, svojimi lobbyisti v Kongresu ter niso nikakor tieste naivne organizacije izpred tridesetih let. Vendar je pa vprašanje, ali bo še dolgo dovoljevala oblika dela, ki je v teh desetletjih vendarle pripeljala ameriški delavski razred do sedanjega položaja. S tem vprašanjem se ukvarjajo tudi ameriški sindikati; nekateri, na primer vlagajo zbrani kapital v podjetja in s tem sami postajajo nekakšni kapitalisti, nekateri pripravljajo delavcem, naj investirajo prihranke v delnice raznih družb in tako dalje. Vse to morda pomaga, ni pa odgovor na vprašanje: kam se danaj Sedaj imajo delavci mnogih panog delovne pogodbe, mnogih jih ima pravico do pokojnin in zdraviljenja, toda s časom se bodo morje pojaviti zahteve za še večjimi tovrstnimi pravicami: polnim zavarovanjem, pokojninami, zaščito pred brezposelnostjo itd. Tu pa bo prišla nujno v ospredje vloga države ter vprašanje elementov socializma (čeprav verjetno ne pod to besedo), vsaj v ogliki švedske »welfare« države, nato pa še kam naprej. A. F.

PO PETEM DNEVU RAZPRAVE PRED POROTNIM SODIŠČEM V PADOVI

Sloviti »zaklad iz Donga«
so nacisti odnesli v Avstrijo

Pred porotnim sodiščem v Padovi se je v soboto zaključil peti dan razprave v zvezi s slovitim zakladom iz Donga, med katerim naj bi bilo tudi poleg osebnih stvari pokojnega Mussolinija, njegove priče in raznih drugih ministrov in visokih funkcionarjev fašistične stranke, šest kovčkov z vrednotami bivše italijanske socialne republike.

Prejšnjo soboto so nadaljevali zasliševanje oškodovanih strank, med katerimi so zaslišali tudi letalskega pilota Virgilia Palottellija, ki je bil v Mussolinijevem spremstvu, ko so partizani zaustavili kolono med Mussom in Dongom, in agent varnostne policije Pietro Carradorija.

Glede omenjenih kovčkov je Palottelli izjavil, da je videl, kako so Pietro Carradori, prefekt Gatti in kapetan Nudati navedli omenjene kovčke na neki nemški kamion. To se je zgodilo v glavnem stanju v Gargnanu, od koder je krenila na pot kolona avtomobilov, v kateri so bili poleg Nemcev tudi Mussolini, razni ministri in drugi fašistični visoki funkcionarji.

Neki drug policijski agent, Rosario Bocadiffo, ki je bil dodeljen tajni službi notranjega ministrstva, pa je povedal, da je bil v Dongu, da mu je minister Zerbinu naročil, naj poskuša doseči Milan in naj skuša stopiti v stik z nadškofom Schusterjem; —

jansko-avstrijsko mejo, kamor se je z Nemci vred izmuznil tudi Gatti.

Tako se je končno izvedelo, da je pretežni del slovitnega zaklada končal v Avstriji. In to se je zgodilo šele 12 let po dogodku in iz ust osebe, v katere verodostojnost ni moč dvomiti. Tako se je končno porušila vsa zgradba bivših fašistov, ki so z legendo o zakladu iz Donga skušali omadeževati italijansko partizansko gibanje v splošnem, italijansko komunistično stranko pa še posebej, saj je znano, da so s tem v zvezi hoteli spraviti na zatožno klop celo znanega partizanskega poveljnika, polkovnika in poslanca Valterja Audisia, znanega pod imenom »Valerio«. Proti temu pa je nastopila večina poslancev zbornice in tako bo polkovnik Valerio sicer zaslišan na razpravi prihodnje sobote, ampak le kot prič.

V prihodnjih dneh bi morali zaslišati še okrog 80 oseb, toda mnogi med njimi so na sodišču javili, da se ne bodo mogli odzvati, bodisi zaradi bolezni, ali zaradi drugih razlogov. Med tistimi, ki se prav gotovo ne bodo javili, so člani Mussolinijeve družine, starši Clarette in Marcela Petaccija (od te družine se bo moro dala javila le Mirjam, sestra Clarette Petacci). Rachele Guldi, vdova po Mussoliniju, je predsedniku porotnega sodišča poslala pismo, v katerem mu pojasnjuje, da zaradi starosti

ne bi mogla na pot, in ga zato prosi, naj jo oprosti pričanja, ker bi itak ne mogla povedati nič več kot to, kar je že izjavila med preiskavo. Podobna pisma so predsedniku porotnega sodišča poslali tudi drugi člani Mussolinijeve družine, Romano, Anna Maria in Edda Mussolini, vdova po Cianu, ki ga je dal Mussolini ustreliti. Prihodnjo soboto bo poleg Valterja Audisia zaslišali še Zieto Bitosso, svaki njo Clare Petacci in vdovo po ministru Zerbinu. Med zaslišanimi bo tudi partizanski poveljnik Urbano Lazzaro-«Bills.

Tretji močan element v tem igru tudi težje prevzega bila — nafte, ki je le nekaj odstotkov lažja od vode. Zato niso potrebne nikake posebne naprave in nikaki posebni stroški za to, da podvodna petrolejska ladja pluje stalno na določeni višini. Za to je po-

Prevažalna dejavnost v svetu je danes tako močno razvita, da znanstvena in književna dela niso več omejena na deželo ali jezikovno področje, v katerem so zrasla oziroma bila ustvarjena, ampak da razmeroma naglo prodolijo v vse predele sveta. Zelo zanimive podatke o tem daje UNESCO v svoji bibliografiji prevodov, ki nosi naslov »Index translationum« in ki izhaja vsako leto. Pred kratkim je izšel osmi zvezek tega indeksa, ki nam daje podatke o vseh prevedenih delih v 51 državah. Po teh podatkih je v letu 1955 izšlo na vsem svetu 24.274 prevodov najrazličnejših del.

Največ se prevaja v Evropi. Največ prevodov pa odpade na ZSSR, kjer je v letu 1955 izšlo 4282 prevodov. Druga država v svetu glede tega je Nemčija z 2056 prevodi. Okoli 1500 prevedenih del je izšlo v Franciji in na Češkoslovaškem. Na vrstnem redu so nato Italija, Nizozemska, Švedska in Poljska z okoli tisoč prevodi, nato Španija z 800 prevodi, kmalu za njo pride Jugoslavija, kjer je bilo leta 1955 tiskanih 758 prevodov. V Veliki Britaniji, na Norveškem, v Romuniji in Belgiji je bilo istega leta prevedenih 600 del, na Portugalskem, v

Finski, Bolgariji in Švici okoli 500, na Madžarskem okoli 400, v Avstriji in Grčiji pa od 150 do 200.

Ce vzamemo v poštev število prevodov po celinah, jih je najmanj izšlo v Avstraliji, kjer so v vsem letu 1955 izšla le štiri prevedena dela, in to sveto pismo, neka zbirka novic, zbirka poezij ter neki potopis. V Novi Zelandi pa ni izšlo niti en prevod.

Tudi ameriška celina se ni niti malo več kaj pohvalila. V ZDA je izšlo komaj 800 prevodov, v Kanadi pa vsega skupaj 30 prevedenih del. Tu prihaja v poštev precejšnja zgodovinska dejavnost ali pa vsaj dober poznavanje kanadskega francoskega angleščine.

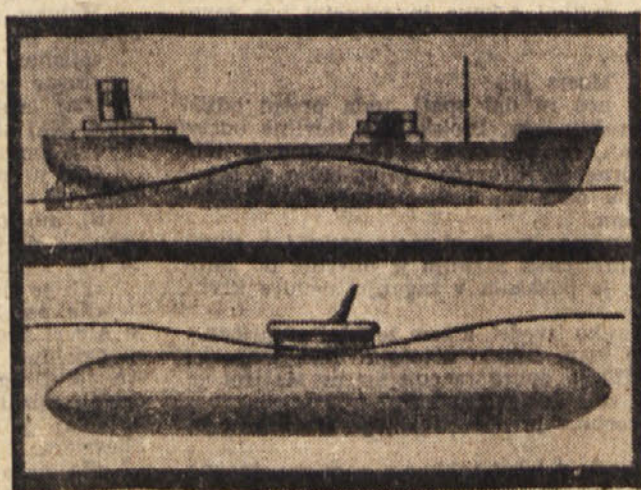
Sorazmerno malo prevodov pa je izšlo tudi v Latinski Ameriki. Argentina je leta 1955 dobila le 236 prevodov, Brazilija in Mehika vsaka po 200 prevodov. Vse ostale države Južne Amerike pa so izdale kvečjemu po deset prevodov.

Za azijske države se ne da ugotoviti točnih podatkov, ker tu bibliofilska služba, ki bi morala te podatke zbrati, še ni razvita, razen v šestih državah, kjer kolikor toliko deluje. Kljub temu pa še podatki šestih držav kažejo na precejšen razvoj prevajalne dejavnosti.

Na prvem mestu je vsekakor Japonska s 1200 prevodi, ki je hkrati na petem mestu v svetu. Takoj za Japonsko pride Indija z 354 prevodi.

Kaj pa se največ prevaja. Največ se prevajajo književna dela. Od še prej navedenih 24.272 prevedenih del odpade na leposlovje 12.420 prevodov, na drugem mestu so prevodi pravnih in družbenih znanstvenih ter prostornih del, katerih je bilo prevedenih 2576. Nadalje je bilo prevedenih 2492 zgodovinskih in zemljepisnih del, 2463 del iz tehničnih ved, 1109 del iz prirodoslovnega področja, 1353 del z verskega področja ter 960 del, ki obravnavajo umetnost, oziroma umetnostno zgodovino. S filozofskega področja, ki je vsekakor mnogo bolj omejeno, je bilo prevedenih 762 del.

Kaj pa avtorji, čigava dela se največ prevajajo? Prvo mesto nosi Lenin. V letu 1955 je bilo prevedenih na razne jezike kar 350 njegovih publikacij. Na drugem mestu je sveto pismo s 84 novimi izdajami, od katerih samo v Nemčiji 16. Za svetim pismom pride na vrsto Engels s 64 in Marx s 50 izdajami v raznih jezikih.

Gornja slika nam prikazuje sedanjo petrolejsko ladjo in bodočo podvodno petrolejsko ladjo ter ustrezen vpliv velikih valov na prvo in drugo

Goriško-beneški dnevnik

Obmejni promet na Goriškem v aprilu

V Gorico prišlo 42.000 oseb
v Jugoslavijo pa jih je odšlo 21.000

Na mednarodnem bloku pri Rdeči hiši so zabeležili še prehod 1.384 tujcev in 2.019 avtomobilov

V aprilu se je obmejni promet na Goriškem precej povečal. Na mednarodnem bloku pri Rdeči hiši so zabeležili tudi veliko število jugoslovanskih in italijanskih potnikov, ki so prešli mejo s potnim listom. Tako je to potovalo 2.519 italijanskih državljanov in 1.384 tujcev. Zabeležili so tudi prehod 2.019 osebnih avtomobilov in 920 tovornih avtomobilov. Odpreli so skupno 7.835 ton, uvozili pa 91.927 ton blaga.

Z obmejnimi propustnicami je v gorško pokrajino prišlo skupno 42.000 jugoslovanskih državljanov, v Jugoslavijo pa je odšlo 21.000 italijanskih državljanov. Največje število se je seveda poslužilo obmejnega bloka pri Rdeči hiši, kjer je prišlo v Italijo 14.097 jugoslovanskih državljanov, v Jugoslavijo pa je odšlo 8.443 italijanskih državljanov. Sledijo bloki pri Solkanu, v Sempetru in v Mirnu.

Zelo povečan je bil tudi promet z avtobusi, tako je na primer bilo v avtobusu, ki vozi na progi Gorica - Tolmin - Trbiž v aprilu skupno 906 potnikov; 1.791 potnikov pa so zabeležili na avtobusu, ki vzdržuje progo Gorica - Medana. Večje število potnikov je bilo še na progah Gorica - Solkan in Gorica - Vrtojba.

IZ SOVOĐENJ

Srebrna poroka

Danes je v družini Alojzije Fajt in Antonia Tomiča iz Sovodnja velj praznik. Praznično namreč 25. obletnico svoje poroke. Slavljenca sta sveto prosvetna delavca ter zvesta naročnika in čitatelja "Primorskega dnevnika". Ob lepem jubileju jima prijatelji in znanci, člani prostovoljnega društva ter naprednih organizacij iz Sovodnja čestitajo k življenjskemu prazniku, obenem pa izrekajo željo, da bi slavljenca spremljala na življenjski poti vrhuna mera zdravja in sreče. Čestitkam in željam se pridružuje tudi naša uredništvo.

SNEG IN MRZ

na Goriškem

Najnižja večerajša temperatura 4,4 stopinje nad ničlo

Včeraj je naše kraje zajel nenavaden mrz. V jutranjih urah je sneg pobelil hribe v gorški okolici skoraj do polovice. Pihala je mrzla burja, ki je ozražje zelo ohladila. Ob 7. uri so na goriškem letališču zabeležili 4,4 stopinje nad ničlo. Proti poldnevni se je ustalil sneg na Sobotni, Sv. Gori in na Sv. Gabrijevi, obdržal pa se je na Trnovem, na Mrzelcu in na Fajtiem hribu. Zelo zasneženo je Alpeško Predgorje, posebno pa visoki hribi v Julijskih in v Karnijskih Alpah.

Nenadna ohladitev je znova prinesla veliko vprašanje, ki povzroča skrb predvsem kmetom; kaj bo z letošnjim pridelkom krompirja, ki je lepo pogoln in je prav sedaj izredno občutljiv za slano.

Prometna neizgoda

na križišču pri sodnji

18-letni fant si je potolčil levo nogo

Kljub raznim prometnim znakom se na križišču pri sodnji sodni preveč pogosto

Izstrah pred umobolnico

se je vrgla pod vlak

V noči med nedeljo in ponedeljkom so potniki potniškega vlaka Trst - Benetke v bližini železniške postaje pri Pierisu začutili nenadoma nenavaden sunk. Maloletni potniki vagonov; vlakovodja je vlak ustavil in s sprevidnikom skočil pogledat, kaj se je pripetilo. V bližini železniške proge sta opazila žensko telo, ki je bilo zelo razmesarjeno od pasu navzgor. Poklicala sta rešilni avto in orožnike iz Pierisa, ki so preiskali truplo in ugotovili, da gre za 56-letno Mario Sari, por. Tomini iz Pierisa, Ul. O. berdan. Takoj so obvestili moža in hčeri, s katerimi je živela nesrečna žena. Ti so povedali, da je bila pokonjena že večkrat na zdravljenju v umobolnici; pred letom dni se je vrnila domov z upanjem, da bo popolnoma ozdravela, toda v zadnjem času je imela ponovne duševne napade, in zato si je iz strahu pred vrnitvijo v umobolnico raje izbrala prostovoljno smrt pod kolesi vlaka, ki je ob 4. uri zjutraj privozil iz Trsta.

V soboto ponoči v Gorici

Strašen samomor
mladenke v plamenih

Obšla se je z alkoholom in se zažgala zaradi hudih posledic bolezni iz mladih let

V nedeljo se je v Gorici zelo hitro razširila vest o strašnem samomoru, ki ga je izvršila v soboto zvečer na svojem domu v Ul. Michaelstaedter, komaj 27-letna vzgojiteljica otroškega vrtca Egle Sala.

Nesrečno Egle je našel njen 14-letni brat na tleh v kuhinji; njeno telo je bilo en sam plamen. Preplašen je deček skočil po mater, ki je bila pri sosedih, toda vsaka pomoč je bila odveč; mlada Sala je bila že mrtva. Kot se je izvedelo, je Egle že dvakrat poskušala napraviti samomor, toda obakrat so jo stari pravčasno rešili. To krat pa je nesrečnica skrbno pripravila; polila se je z alkoholom in prižgala vžgalico, da so jo plameni dočela zažgati. Umrla je v strašnih bolečinah, zato si njeno strašno dejanje lahko obrazložimo le z ugotovitvami, do katerih so prišli orožniki s Svetogorske ceste. Pokojnica je kot otrok zbolela za otroško paralizo in ostala delno pohabljena vse življenje; v tretjem letu starosti je tudi padla in si pretresla možgane, kar je tudi zapustilo svoje posledice. Bila je večkrat nerazpoložena in je kazala tudi znake neuvrednotenosti. Nesrečno Egle Sala so pokopali ob veliki udeležbi sosedov in prijateljev.

Tombola Zelenege kriza

preložena na poznejši čas

Zaradi slabega vremena, ki je vladalo v nedeljo zvečer v mestu, je bil goriški Zeleni križ primoran preložiti tombolo. Datum prireditve bodo javili pravčasno.

Rojstva, smrti in poroke

V goriški občini je bilo od 28. aprila do 4. maja 15 rojstev, umrlo je 13 oseb, oklicen je bilo sedem, porok pa 17.

Rojstva: Chiara Raigelj, Donatella Colella, Claudio Lini, Alessandro Fasano, Silvana Bressan, Sonja Drufková, Mauro Ceccani, Fulvio Nikolavčić, Gaetano Bitteti, Franca De Marco, Romana Gorjup, Luigi Citteri, Mauro Feresin, Nevio Tesolin in Giorgio

KINO

CORSO. 14.00: "Notre dame de Paris", Gina Lollobrigida, A. Quin, v cinemascope, v technicolorju.

VERDI. 16.00: "Dusa in meso", R. Munchum in D. Kerr.

VITTORIA. 15.00: "Obtoženec morda umre", Glenn Ford.

MODERNO. 15.00: "Piha smrti".

GEORGES SIMENON

Maigret in njegov mrtvec

Detektivska zgodba

Sicer pa ni kazalo drugega, če hočejo priti stvari do dna. Samo po sebi je bilo razumljivo, da morilec gospodarja tega lokala ne bo vseeno, ko bodo videli, da je odprto. Tudi Nina, če je še živa, bi morala priti na dan.

Okoli devetih je šla stara vedeževalka nekajkrat mimo kavarne in vsehle čisto pritislila na na okenska stekla. Potem se je oddaljila, govorila sama s seboj in mahala s torbo.

Telefonirala je Maigretova gospa in se zanimala za moža. "Hočeš, da ti kaj prinesem? Morda zobno ščetko?" "Hvala! Kupil sem si novo." "Sodnik je telefoniral." "Menda mi vendar nisi dala moje številke, upam!" "Ne. Rekla sem mu samo, da si zdoma že od včeraj opoldne."

Pred hišo se je ustavil taksi. Izstopila je gospa Chevrier s polno torbo nakupov. Maigretu, ki jo je klical za gospo, je dejala: "Recite mi Irma! Boste videli, da me bodo tudi gostje kmalu začeli tako imenovati. Saj ti ni narobe, kaj Emil?" "Tudi gosti in gostinje ni bilo. Trije delavci, ki so popravljali cesto, so prišli in prinesli s seboj salame in kruha. Naročili so liter rdečega."

"Kako pametno, da ste odprli. Te dni smo morali hoditi po deset minut, da smo prišli do dobrega vina."

Nič jih ni motilo, da so v lokalu novi obrazi.

16.

"Ali je prejšnji gospodar prodal?"

Drugi je dodal:

"Sijalen človek je bil."

"Ste ga poznali že doli časa?"

"Nič več kot štirinajst dni. Odkar smo začeli z delom na cesti."

Maigret je zmeraj stikal po lokalu in se je tem trem zdel malo sumljiv.

"Kdo je pa tale? Ni videti, da je domač," so namignili Chevrieru.

Ta pa s pristom na ustnih:

"Pst! Moj tat je..."

Iz kuhinje je se prihajalo šumenje, ki je vrel v loncih. Skozi okna so prodirali medli sončni žarki. Lokal je počasi odvijal. Chevrier si je zavihal rokave in pometel vse zagnje po tleh.

Zabrnal je telefon.

"Za vas gospod set. Moers je."

Uboji Moers si vsi noč ni dal spati, toda prstni odtisi niso prinesli zaželenih zaključkov. Preiskal je številne odtise vseh vrst, na steklenicah, na pohištva in vedila jih je bilo starih in so se mešali drug čez drugega. Najvidnejše je takoj poslal antropometričnemu oddelku, a niso ustrezali nobenim odtisom, ki jih imajo tam.

"V hiši so prejimali mnogo predmetov za zmeraj v gumijastih rokavicah. Samo preiskava zaganja je dovedla do zanimivih izsledkov: analiza je pokazala v zaganju sledove krvi."

"Človeške krvi?"

"V kratkem bom natančno izvedel, a sem že zdaj prepričan. Lucas, ki ga je tisto jutro čakalo določeno delo, je prišel pogledat okoli enajste. Bil je dobro razpoložen in Maigret je brz opazil, da ima novo, zelo svetlo kravato."

"En export-cassis, prosim," je naročil kolegu Chevrieru in mu pomežnil.

Irma je obesila ob vходу v lokal tablico z napisom dneve jedi "zrezki z limonovo omako". Skakala zdaj sem, zdaj tja, imela je polne roke dela. Za vse na svetu ne bi bila prepustila danes svojega posla komu drugemu.

"Pojdiva malo gor!" je dejal Maigret Lucasu.

30. kolo italijanskega nogometnega prvenstva

Slabe perspektive za Zagreb
po igri Fiorentine v Trstu

Odlična igra Triestine proti kandidatom za reprezentanco - Med Atalanto in Genoo borba za rešitev

30. kolo italijanskega nogometnega prvenstva je končno le nekoliko bolj razčistilo položaj na koncu lestvice s tem, da je neposredna nevarnost za izpad poslej vsaj v praktičnem smislu omejena na tri enajstostopne: Palermo, Atalanto in Genoo, oz. na dve, v kolikor je Palermo že dokončno obsojen.

Za to razčiščenje se je treba zahvaliti Torinu in Milanu, ki sta sicer nezaluzeno a vendar premagala Atalanto in Genoo na njunih tleh z enakim rezultatom 1:0.

Poraza Atalanta in Genoe pa sta istosodno dvignila delnice vseh ostalih domovalec spodnjega doma, ki so se, oz. se še nekoliko tresejo za svojo usodo, med katerimi so v prvi vrsti Triestina, Padova, Lanerossi in Juventus, čeprav je treba takoj dostaviti, da imajo za to zasluge tudi sami: Juventus in Lanerossi z zmagoma nad Palermo oz. Spalom, Padova in Triestina pa z neodločenima rezultatom proti Lazioju oz. proti Fiorentini. Teoretično so seveda vse te štiri enajstostopne v nevarnosti, vendar je njih prednost treh od štirih točk tolikšna, da pomeni praktično skoraj toliko kot rešitev.

Posebno poglavje zasluži tokrat vsekokoli srečanje med Triestino in Fiorentino, ne samo zato, ker pomeni dobljena točka za Triestino zelo večjo temveč predvsem zato, ker je bila to prav gotovo najlepša tekma, kar jih je odigrala Triestina proti močstvu, ki bo prihodnje nedeljo skoraj kompletno zastopalo Italijo v tekmi z Jugoslavijo v Zagrebu in še tiste, ki so na to računali, so navdajali lokalni triestinski razlogi. In vendar Triestina na renomiranem nasprotniku ni bila samo kos, temveč ga je kot močstvo tudi nadigrala v vseh pogledih vključno od taktičnega do tehničnega. Da, tudi tehničnega, čeprav bi bilo neločljivo trditi, da so člani Triestine kot posamezniki boljše od raznih Julinoh, Montuorjev, Orzanov, Grattonov, Prinijev Magninjev, Chiappelle itd.

Uspeh Triestine pa ni predvsem v dejstvu, da so člani igrali v borbo brez vsakršnih manjvrednostnih kompleksov, brez vsakršnih zapornih taktik, z ofenzivo a obenem tudi previdno defenzivno igro, pri čemer je nosila levi delez krilskih vrst z odličnim opravljanjem dvojne vloge: napadalne in obrambne, medtem ko je bila obramba z Belonijem na čelu skoraj nepremagljiva čvrsta tudi za takega fenomena kot je Julinho.

Odlična igra prvih dveh vrst je omogočila, da je bila Triestina v polju vsaj enakovredna nasprotniku in da so njegovi napadniki, prosti vsakih drugih nalog, kot prevojeni vrzali malo za drago vsak napad, ki jim je bilo preigrajanje obrambe, ki velja za najboljšo v državi in po mnenju nekaterih celo v Evropi, prava igra. Da pri tem ključni številnim ugodnim priložnostim niso prišli do gola, je kriva zgolj njihova neizkušenost in v manjši meri odlična obramba vratarja Sartija.

Za Fiorentino je moglo z eno besedo reči, da je razočarala, čeprav je treba to trditve razumeti s stališča tega, kar se od nje sme upravičeno pričakovati bodisi zaradi

tega, ker je do konca prvenstva še vedno močnejši prvak, bodisi zaradi tega, ker sestavlja njeno igralce ogrožje državne reprezentance, da niti ne omenimo ventilirane možnosti, da bi v celoti (z izjemo vratarja in enega napadaleca) predstavljala proti Jugoslaviji Fiorentina reprezentanco. Fiorentina je hoče noče morala sprejeti taktiko in tempo, ki ga je diktirala Triestina.

REZULTATI	
Torino-Atalanta	1-0
Bologna-Sampdoria	4-2
Milan-Genoa	1-0
Udinese-Inter	3-2
Juventus-Palermo	6-4
Lanerossi-Spal	4-1
Lazio-Padova	1-1
Roma-Napoli	2-1
Triestina-Fiorentina	0-0

LESTVICA	
Milan	30 20 5 5 39 33 45
Fiorentina	30 15 8 7 49 34 38
Lazio	30 12 11 7 41 34 35
Inter	30 10 13 7 41 34 33
Udinese	30 14 5 11 32 31 33
Roma	30 10 11 9 47 36 31
Sampdoria	30 11 10 9 31 47 31
Torino	30 12 8 12 37 36 30
Spal	30 13 4 13 36 43 30
Bologna	30 9 11 10 43 39 29
Napoli	30 10 9 11 34 37 29
Juventus	30 9 10 11 44 38 28
Lanerossi	30 9 9 12 43 37 27
Padova	30 7 10 13 37 37 27
Triestina	30 8 11 11 37 37 27
Genoa	30 7 10 13 31 43 24
Atalanta	30 5 13 12 28 42 23
Palermo	30 6 8 16 27 46 20

Stavbi stolpec

2 1 2, 2 1 1, X 2 X, X 1 1 1

Kvoto: 13 točk - 34.102.000 lir,

12 točk - 744.000 lir, V Trstu je 7 zmagovalcev z 12 točkami.

Stolpec TOTIP

1 2 2, X X X, X 1 1, 1 X 1

Kvoto: 11 točk - 734.504 lire,

10 točk - 56.245 lir, V Trstu: 3 zmagovalci z 11 točkami in 3 z 10 točkami.

Grčija: Panakis, Populidis, Angelopoulos, Kotridis, Linokis, Dermatis, Papazoglou, Nestoridis, Infantis, Polihronu, Panakis.

Jugoslavija: Beara, Crnković, Mecer, Bošković, Spajic, Krstić, Rajković, Veselinović (Mitić), Kostić, Vukas, Zebec.

Tekma je bila dovolj razburjiva in hitra, toča ne preveč lepa. Obe moštvi sta igrali pozitivnovalno, tako, da je srečanje poteklo v pravem prvenstvenem vzdušju.

Prve minute so minile v raz-

tgnani igri. Grki so sicer po-

redkomu napadali, toda njihovi

napadi so bili odločnejši, hitrejši

in mnogo preprostejši od jugoslovanskih. Doma-

ci so bili v rahli premoči, to-

da po kakih 20 minutah so se

Jugoslavlani povsem znašli in

obdržali potem pobudo do

konca prvega polčasa. V teh

minutah so imeli nekateri na-

padalci tudi ugodne priložnosti

pred nasprotnikovimi vrati,

vendar jih niso znali izkoristi.

Jugoslavlani že v prvem de-

lu tekme niso našli poti, da bi

po njej prevarili žilavo ob-

rambo Grkov. Umetnost ju-

goslovanskih napadalec je se-

dosednjo končevala v 16-metr-

skem prostoru.

Položaj na igrišču se tudi

po odmoru ni bistveno spre-

menil. Grki so tod ali tam pre-

kašali Jugoslavlane. Sicer pa

so bili predvsem v tehnič-

ni igri Jugoslavlani daleč boljši.

Ravnovesje na igrišču je im-

elo za posledico tudi neodločen

izid, ki v glavnem ustreza po-

teku tekme. Drugih 45 minut

je v jugoslovanskem moštvu

Rajko Mitić zamenjal kapeta-

na in slavljenca Veselinovića,

ki je v Atenah igral 25. tek-

mo za reprezentanco.

V jugoslovanskem moštvu

je zadovoljila obramba, napad

pa zatajil na vsi etri. Pohvali

liti velja predvsem Crnkovića

in Bearo, pa tudi Spajica. Med

Grki so bili najboljši desni

krilec, srednji napadalec in

obe izredno hitri krili.

Res je sicer, da so vsi trije poslali nekaj lepih strelcev proti vratom in da bi z nekoliko več srečo oz. preciznostjo lahko trije naskopi pot v mrežo namesto v drog, toda za reprezentanco je to premalo, če je istočasno manjkala vsaka kolektivna povezanost in prodorna igra.

Toda pustimo to razmišljanje ob strani, saj si bo z njim belil glavo dr. Poni in pogledmo še malo, kaj se je minulo nedeljo dogajalo na ostalih igriščih. Za največje presenečenje je vsekakor poskrbela Udinese, ki je sredi Milana prizadejala Interju prvi poraz na domačih tleh v letošnjem prvenstvu in tako postavila svojo kandidaturu na tretje mesto. Uspeh na tujem je dosegla tudi Roma z nepričakovano zmago nad Napolijem, medtem ko je bila na domačem igrišču uspešna Bologna proti Sampdoriji.

Nezadovoljiv start jugoslovanskih nogometašev

Jugoslovanski napad ni znal realizirati terenske premoči moštva

ATENE, 6. — Prva kvalifikacijska tekma VII. skupine (Jugoslavija - Rumunija - Grčija) za sodelovanje na svetovnem nogometnem prvenstvu med Jugoslavijo in Grčijo se je končala neodločeno z rezultatom 0:0.

Stadion Panatenaikos, gledalcev 25.000, sodnik Duver (Grčija).

Grčija: Panakis, Populidis, Angelopoulos, Kotridis, Linokis, Dermatis, Papazoglou, Nestoridis, Infantis, Polihronu, Panakis.

Jugoslavija: Beara, Crnković, Mecer, Bošković, Spajic, Krstić, Rajković, Veselinović (Mitić), Kostić, Vukas, Zebec.

Tekma je bila dovolj razburjiva in hitra, toča ne preveč lepa. Obe moštvi sta igrali pozitivnovalno, tako, da je srečanje poteklo v pravem prvenstvenem vzdušju.

Prve minute so minile v raz-

tgnani igri. Grki so sicer po-

redkomu napadali, toda njihovi

napadi so bili odločnejši, hitrejši

in mnogo preprostejši od jugoslovanskih. Doma-

ci so bili v rahli premoči, to-

da po kakih 20 minutah so se

Jugoslavlani povsem znašli in

obdržali potem pobudo do

konca prvega polčasa. V teh

minutah so imeli nekateri na-

padalci tudi ugodne priložnosti

pred nasprotnikovimi vrati,

vendar jih niso znali izkoristi.

Jugoslavlani že v prvem de-

lu tekme niso našli poti, da bi

po njej prevarili žilavo ob-

rambo Grkov. Umetnost ju-

goslovanskih napadalec je se-

dosednjo končevala v 16-metr-

skem prostoru.

Položaj na igrišču se tudi

po odmoru ni bistveno spre-

menil. Grki so tod ali tam pre-

kašali Jugoslavlane. Sicer pa

so bili predvsem v tehnič-

ni igri Jugoslavlani daleč boljši.

Ravnovesje na igrišču je im-

elo za posledico tudi neodločen

izid, ki v glavnem ustreza po-

teku tekme. Drugih 45 minut

je v jugoslovanskem moštvu